

Ny lov om vern mot forurensninger og avfall

Av Rudolf Lindboe

Rudolf Lindboe er president i Norges Industriforbund.

*Foredrag holdt på møte i
Norsk Forening for Vassdragspleie
og Vannhygiene 19. april 1977.*

Vårt samfunn har behov for mennesker som brenner for en idé — som ser nye muligheter — eller avgrunner som åpner seg — på veien mot den bedre verden vi alle ønsker oss frem til.

Det er alltid en opplevelse å møte sterkt engasjerte mennesker som, begeistret — eller forferdet — roper ut sitt budskap — sitt varsko til alle oss som har hodet fullt av tanker — også på andre saker som også er nyttige for menneskene.

Vi trenger å vekkes, trenger noen som ser lengre, nye synspunkter, nye hensyn, nye muligheter, nye toner. Men de som begeistres for en idé, som er samfunnets apostler for noe nytt — de mister også ofte evnen til å se sin egen sak i riktig dimensjon. De ser bare den ene saken — det er slik når en er sterkt engasjert og blendet av et sterkt lys.

Naturvern og miljøvern er en slik

ny dimensjon i vår tid. Og vi andre er vekket. Miljøvern — med alt det betyr — er akseptert og blitt en politisk og økonomisk realitet i vår hverdag. Som en følge av dette har vi de senere 2—3 år fått en «strøm» av nye lover som skal være hovedelementene i den fremtidige lovgivning på forurensningsområdet — produktkontroll, planleggingslov, og det som er temaet i dag, ny samlet forurensningslov. Også på andre områder kommer nye lover — arbeidsmiljø, etableringskontroll, som i vesentlig grad vil innvirke på industriens og næringslivets rammebetingelser.

Det som bl. a. særpreger disse lovene, er at de i utpreget grad er fullmaktslover. Utøvelsen vil i høy grad bli bestemt av de utfyllende forskrifter og bestemmelser. Uklare og tildels upresise lovformuleringer samt et skjærpet straffeansvar ved overtredelser har skapt betydelig uro og usikkerhet i næringslivet.

Det er også reist atskillig kritikk mot den måte disse lovene er forbedret på, vanligvis ved interne, de-

partementale utvalg. Det er prinsipielt galt å sette idealister til å lage sine egne lover. Jeg er klar over at når det gjelder den nye forurensningsloven, så er underlaget bedre enn f. eks. ved produktkontrollloven ved at den er basert på eksisterende lover, samt en rekke delutredninger av spesielle spørsmål. Det er likevel en omfattende og vidtrekkende oppgave å samle dette i en ny lov, og jeg mener at en forberedelse gjennom en offentlig komité hadde vært riktig også i denne fasen. I dette tilfellet hadde det også vært tid nok til det, idet de sentrale bestemmelser — granelovens bestemmelser om luftforurensning og lov om vern mot vannforurensning — fullt ut må sies å virke tilfredsstillende. Også for departementet selv burde en slik lovforberedelse være å foretrekke ved at de forslag som da blir sendt på høring, er basert på behandling i en allsidig sammensatt komité.

Til Miljøverndepartementets fordel må imidlertid sies at de bestandig har vært åpne for diskusjon på nær sagt et hvilket som helst tidspunkt i lovforberedelsene. Vi fra Industriforbundet er da også blitt konsultert og fått anledning til å drøfte lovutkastet i to tidligere faser. Ved at det skjer underhånden og ofte under sterkt tidspress, blir det ikke noen grunnleggende behandling i organisasjonen. Når derfor nå lovforslaget skal ut på høring, vil jeg understreke behovet for en tilstrekkelig behandlingstid. I slike saker er det nødvendig å konsultere de enkelte bedrifter og lokal- og bransjeforeninger, og også behandlingen innen organisasjonen tar tid. Vi opplever altfor ofte at offentlige myn-

digheter tar seg den tid de finner nødvendig — ikke sjelden i den grad at de andre parter blir avspist med uakseptable korte frister for at myndighetenes tempoplan sånn noenlunde skal holde. Jeg håper derfor at statsråden kan forsikre oss om at vi i denne saken skal få en skikkelig uttalelsesfrist.

Jeg vil ikke her gå i detalj når det gjelder selve lovforslaget. Til det kjenner jeg for lite til det. Men etter en rask gjennomlesning vil jeg nok si at det er preget av en ideell målsetting og et høyt ambisjonsnivå. Loven blir altomfattende for at man skal være sikker på å dekke alle eventualiteter.

Vi føler ofte at reformer blir kastet på oss uten at det i tilstrekkelig grad er utredet hva konsekvensene blir. Også denne loven innfører endel nye prinsipper — i hvilken grad de vil innvirke på industriens arbeidsbetingelser er vanskelig å si noe om i dag, det vil den fremtidige praktisering vise. Men industrien har også andre viktige oppgaver å løse — arbeidsplassene er sentrale i dagens situasjon hvor vi er sterkt presset kostnads- og konkurransemessig. Arbeid for alle — kvinner, funksjonshemmede og ungdom — er i dag en overordnet politisk målsetting. Vi må derfor vurdere nøye hva nye reformer vil medføre av kostnader for industrien. I det nylig fremlagte langtidsprogrammet er det regnet med investeringer i perioden 1978—81 for eldre industri på 1,7 milliarder kroner til tiltak for å forbedre det eksterne miljø og 3 milliarder kroner for arbeidsmiljøtiltak. Ser vi på investeringene totalt i industrien og ser bort

fra investeringer i petrokjemisk industri, investeringsavgift og disse miljøinvesteringene, har vi tilbake ca. 4 milliarder kroner pr. år.

Men disse pengene skal dekke like viktige og nærliggende oppgaver for industrien — å trygge bedriftenes økonomiske konkurranseevne og derved trygge arbeidsplassene. Det er innlysende at vi ikke har råd til å satse ubegrenset på miljøet. Det er nødvendig å prioritere, slik at tiltakene gir størst mulig effekt. Kostnadene er også sterkt avhengige av de krav som stilles. For å fjerne de siste 5 % av en forurensning, kan kostnadene bli flere ganger mer enn for å fjerne de første 95 %. Dette gjør det desto mer nødvendig med riktig prioritering både av bedriftsøkonomiske og av samfunnsøkonomiske grunner.

Jeg har lyst til å sette opp tre sentrale kriterier som må være grunnleggende i det videre arbeidet. Tiltakene må være:

- Teknisk mulig
- Økonomisk rimelig
- Økologisk meningsfylte

Jeg vil til slutt komme litt inn på praktiseringen av det nye regelverket,

og de krav det stiller til myndighetene. Den samordning som det f. eks. i St.meld. nr. 44 (1975—76) «Tiltak mot forurensninger» er forutsatt mellom forurensningslov, arbeidsmiljølov, planleggingslov, etableringslov og produktkontrolllov, vil kunne bli helt u håndterlig og ende opp i et uoversiktlig byråkrati hvis den skal gjennomføres for mindre prosjekter. Det hele kan ende opp i et byråkrati hvor man føler at saken sparkes mellom ulike offentlige myndigheter. Allerede nå er det regelverk og det byråkrati man skal gjennom for å få satt i gang et tiltak tidkrevende og kostbart. Flere lover og bestemmelser medfører også større mulighet for at et prosjekt støter på så store hindringer at det må skrinlegges, og planleggingsarbeidet er derved bortkastet.

Det er i første rekke de små og mellomstore bedrifter som ikke vil mestre de administrative vansker som et komplisert offentlig regelverk skaper. En spesiell vanskelighet er her at de omtalte lover og bestemmelser forvaltes av forskjellige departementer og direktorater. Her ligger det en stor oppgave for de offentlige myndigheter.